

Att ha råttor är inget nytt påfund. Det är känt att man har haft tama råttor som husdjur så långt tillbaka som i början av 1800-talet, och redan 1901 hölls i London den allra första officiella råttutställningen!

Tamrättans latinska namn är *Rattus Norvegicus*, vilket är detsamma som den vanliga brunrättan. Den stora skillnaden är att tamrättan blivit framavlad under lång tid till ett husdjur.

En annan rättart som man ibland hör om är *Rattus Rattus*, svarträttan. Denna rättart finns inte längre i vilt tillstånd i Sverige och är sällsynt till försäljning. Ibland saluförs tamrättor som svarträttor, takrättor eller med andra märkliga namn men dessa är alltså inte inget annat än vanliga tamrättor.

Tamrättan finns idag i två olika hårlag; slät eller rex (krullig) och i ett 20-tal olika färger och teckningar. Utöver den vanliga varianten finns även dumbo, vars öron sitter längre ner på sidorna om huvudet.

Som alla husdjur ställer även rättorna vissa krav på sin ägare men med rätt skötsel och behandling har rättorna potential att bli mycket givande sällskapsdjur och vänner.

Rättor är väldigt intelligenta och behöver därför stimulans, aktivisering, sällskap och trygghet för att må bra. Ju mer tid du ägnar åt dina rättor desto mer utvecklas deras personligheter och kontakten mellan er.

Rättor blir könsmogna mellan 4-6 veckors ålder men räknas som vuxna först efter 5-6 månader. Honan går dräktig i 20-24 dygn och får i genomsnitt 10 ungar per kull, men det kan variera mellan 1 och 20. Vuxna hanar brukar väga 500-750 gram och honor 350-500 gram men självklart kan storleken variera. Någon skillnad i tamhet finns inte

mellan könen, däremot tenderar honor vara mer aktiva än hanar.

Tamheten är mycket individuell från rätta till rätta, beroende på både arv och miljö. Grundregeln är dock att ju mer tid du spenderar med dina rättor desto tamare blir de! Genomsnitts åldern för en rätta är ca 2½ år men det finns de som har blivit upp till 4 år gamla, sägs det.

Innan du köper rättor bör du veta att de är flockdjur och rättägare är numera, enligt Jordbruksverkets föreskrifter, skyldiga att ha minst två rättor tillsammans. Rättor skall definitivt inte hållas ensamma om det inte finns en mycket speciellt anledning till exempel att man har en vuxen individ som inte accepterar nya medlemmar i flocken.

Vill man utöka sin flock med en eller flera nya medlemmar bör man låta rättorna träffas på en neutral plats, d.v.s. en plats där ingen av dem har varit förut. Det brukar gå problemfritt, men om problem uppstår är du välkommen att kontakta Svenska Rätt Sällskapet (SRS).

Även om rättor tycker mycket om att få röra sig fritt bör de ha en ordentlig bur där de kan tillbringa den tid då du inte är hemma och även lämpligen natten. En stor fågelbur fungerar utmärkt så länge galleravståndet är sådant att huvudet inte går emellan någonstans. De lagstadgade minimimåtten finns att finna hos Jordbruksverket men SRS rekommenderar en betydligt större bur - ju större desto bättre.

Buren skall inredas på så sätt att rättorna har många ställen att leka, sova och klättra på. Du kan inreda med hyllor, tunnlar, stegar, grävlådor, hängmattor och hus att sova i, grenar eller rep att klättra på, fågelbad med eller utan vatten. Förutom aktiveringsinredning behövs även vattenflaska (vattnet ska

bytas dagligen), en matskål till torrfoder och en matskål till färskfoder.

En toalåda rekommenderas också. Detta underlättar vid städning eftersom rättor har en naturlig instinkt att vara renliga och samla avföringen på en eller flera platser. Toalådan ska ha ett annat strö än den övriga burens (ej klumpbildande eller kristallbaserad kattsand) och det ska bytas oftare än det övriga ströet.

På botten av burens ska du använda ett strö som inte dammar, inte är för absorberande, inte för hårt eller är giftigt. Exempel på bra strö är aspflis, papperspellets, tidningspapper eller tyg. Använder du tidningspapper skall det vara av den typ som används i dagstidningar och eventuella klamrar skall tas bort. Rättor är i princip luktfria om rättburen rengörs ofta och noggrant. Hur ofta du byter i burens beror på antalet rättor - ju fler desto oftare. En bur med 2-3 rättor ska bytas minst en gång per vecka.

Maten är inget större problem för rättor. De är allätare och bör därför äta samma mat som vi människor. De ska ha konstant tillgång till ett bra torrfoder baserat på de fyra sädeslagen, gärna med inslag av torkad frukt, lite nötter och frön. Förutom detta ska de få färsk mat varje dag och detta ska vara det samma som människor bör äta; ris, pasta, potatis, frukt, grönsaker, rot-

frukter, fisk, kött, fågel, ägg och mjölk. Kyckling- och köttben är desutom bra, god och rolig tuggmotion för rättor.

Vad man kan undvika, för säkerhets skull, är kärnor från vissa frukter (bland andra persika, plommon, körsbär, avokado och fikon), färska fikon och chocklad som innehåller ämnen som är farliga för djur. I övrigt gäller regeln att det som är sunt för dig är sunt för dina rättor.

Friska och harmoniska rättor bits inte. En rätta som bits har ont, är mycket stressad, rädd eller försvarar sig själv eller sina eventuella ungar.

Svenska Rättsällskapet (SRS), föreningen för alla rättintresserade, bildades ursprungligen 1983 som en underavdelning till Svenska Hamsterföreningen (SHF). SRS blev en självständig förening år 1985. Aktivitetskommittéer finns på olika platser i landet och medlemsantalet är runt 400.

SRS tar tillvara och förmedlar de kunskaper som finns om tamrättan inom alla områden; som sällskapsdjur, i avel och som utställningsdjur. Förutom att föreningen ger ut medlemstidningen *Husrättan* varannan månad arrangerar SRS utställningar i standard och pet class och arrangerar tävlingar i agility. Vi håller kurser och har träffar samt registrerar och stamboksför tamrättor kontinuerligt sedan 1983.

Inom SRS finns det registrerade uppfödare med bred erfarenhet och kunskap. Ungar från SRS-registrerade uppfödare ska vara vana vid att bli hanterade, uppfostrade på bästa sätt och nyfikna på människor. Köper du från en uppfödare etablerar du även en kontakt som kan hjälpa dig och ge dig råd när det behövs. Dessutom får du en större insikt i rättornas familj och du får även möjlighet att träffa rättornas föräldrar, mor- och farföräldrar, syskon, kusiner osv.

Du får veta mera om SRS från din kontaktperson, aktivitetskommitté eller genom att besöka SRS hemsida, www.rattsallskapet.se där du kan hitta vidare information om råttor, upp-födarregister, råttförmedling, shop, kalendarium för utställningar och aktiviteter och mycket, mycket mer. På hemsidan finns dessutom aktuella priser för medlemskap som också kan fås från din närmaste aktivitetskommitté.

Du är hjärtligt välkommen till SRS med eller utan råttor!

Din aktivitetskommitté:

RIKS

Område: Hela Sverige
Potku Holmstedt
Kullstigen 10, 2 tr.
142 39 Skogås
Tfn 08-771 67 18

SRS PÅ NÄTET:

Hemsida:
www.rattsallskapet.se

Mail:
info@rattsallskapet.se

Svenska Rättsällskapet

SRS

presenterar

TAMRÅTTAN

Det perfekta sällskapsdjuret

